

Hundrede Aar tilbage i Tiden, vil man ogsaa kunne erindre, at der har været en Tid, da det slet ikke var saa almindeligt eller blev anset for nogen Fornødenhed, at vore Arbeidsfolk skulde have Brændevin til deres daglige Føde. Mine første Erindringer i den Henseende strive sig fra Trediverne. Det var ikke nogen gunstig Tid for Landmanden; han havde ondt ved at præstere det Allernødvendigste til Skatter, Føde og Klæder. Det var i den Periode, da de gamle Brænderier paa Landet vare afstannede, og da var det saaledes, at Bønderne ikke havde Brændevin i Huset til daglig Brug, de anskaffede sig Brændevin til Høstarbejde og maatte ogsaa til Tørvegravning, men ellers kun ved visse høitidelige Veiligheder, som Jul og deslige, kunde de kjøbe sig en Pot Brændevin, og saa havde de den, medens denne Høitid stod paa, men ellers Ingenting. Det var egentlig først i Krigsperioden 1848—50, at det blev mere almindeligt at bruge Brændevin til den daglige Kost. Arbeidskraften blev vansteligere at erholde, og den blev dyrere og Fordringerne fra Arbejdernes Side derfor større, ikke blot til Daglønnen, men ogsaa til Kosten, og bl. A. kom ogsaa den Fordring, at nu vilde man have Brændevin til Maden, navnlig til den tørre Kost. Saa kom der en Række af Aar, som vare virkelig, hvad man kalder gode Aar for Landmændene, og saa blev der ikke taget saa nøie Hensyn til, om der gik lidt Mere med i Husholdningen. Men efter at Tiderne ere blevne ringere, er der i alt Fald Mange, som jeg mener kunne kaldes fornuftige Landmænd, der have vidst at begrænske Forbruget af Brændevin til et saadant Minimum, at det ikke spiller nogen Rolle i den aarlige Udgift. Naar det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds talte om 6 Tønder Brændevin aarlig til en Gaards Brug, saa var der et andet æret Medlem, som mente, at dette havde ikke Stort at sige; thi det var maatte en Gaard, hvor der var et halvt Hundrede Mennesker; men jeg har erkjendigt mig hos det ærede Medlem om, at det var en Gaard paa 10 Tønder Hartkorn, og der holder man dog ikke 50 Mennesker daglig, saa om dette ikke skal kaldes Misbrug, tror jeg dog, det maa kaldes en noget overdreven Brug af denne Vare. Det var en ganske interessant Udtalelse i den

hele Sag, der fremkom i Torsdags fra det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds (A. Sørensen), som jeg ikke vil undlade at tage frem igjen, fordi det forekommer mig, at det er det mest Vigtige, der er sagt her i hele denne Sag, idet han oplyste Thinget om, at Brændevinet havde egentlig ingen Næringsværdi og det basterke til sin saare ringe. Naar det er saa — og efter hvad der er oplyst af Folk, der forstaa sig paa at bedømme den Slags Ting, tror jeg ikke, han tager feil — forekommer det mig, at de Herrer, der stadig tale den menige Befolknings, Arbejdernes Sag, kunde ikke gjøre noget Bedre end at virke med til at overbevise Arbejderne om, at de gjorde bedst i at give Afkald paa disse Nydelser; thi det er det Mærkværdige ved Brugen af Brændevin, at jo mere et Menneske drikker deraf, jo mere trænger han, jo mindre han drikker, jo mindre trænger han, og lægger han det helt af, sauner han det slet ikke (Afbrudelse). Ja, den mærkværdige Egenskab har Brændevin. Det burde de Herrer altsaa gjøre, men det gjøre de ikke; baade det ærede Medlem for Rjøbenhavns Amts 4de Valgkreds og Holbæk Amts 3die Valgkreds talte, som om det var en Nødvendighed for Arbejderne at faae disse tilvante Ting, og det var uret at bebyrde dem med denne nye Udgift. Det ærede Medlem for Rjøbenhavns Amts 4de Valgkreds nød jo ligesom den Situation, der er bleven stabt ved disse Lovforslag; de vare ærligt deres 8 Millioner værd mellem Brødre som Agitationsmiddel, sagde han. Det er jo altid saa let at seile med Strømmen, at tale saaledes, som man tror, at den store Mængde gjerne gider høre det, og det gjorde han. Han seilede ned ad Strømmen og nød Diebliffet med største Velbehag af Verden, da han skildrede os den fortræffelige Nytte, disse Lovforslag havde gjort og som bevirkede, at de magelig vare deres 8 Millioner værd mellem Brødre. Og saa sagde han som Pointet i hele sit Foredrag, at det, vi havde her at forhandle om, var kun en ren og stjer Krigsskat. (Brandes: Ja!) Det ærede Medlem fra Langeland nikker bifaldende til det. Jeg skal nu ikke benegte, at havde disse Penge ikke været brugte til Befæstninger, havde de rimeligvis nu været i Kassen, men man kan jo sige det Samme om andre Penge